

УДК 334.7

Ю.П.Євчин, студент

Науковий керівник: О.М. Берестецька, канд.екон.наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

Y.P. Yevchyn

O.M. Berestetska, Ph.D., scientific supervisor

ANALYSIS OF CLUSTER ACTIVITIES IN UKRAINE

Сучасний стан економіки характеризуються активізацією процесів глобалізації та інтеграції. На мікрорівні інтеграція здійснюється шляхом формування нової форми об'єднання підприємств окремої території, які пов'язані між собою випуском кінцевої продукції в кластери.

Кластер являє собою групу взаємозалежних компаній, постачальників устаткування, комплектуючих, спеціалізованих послуг, науково - дослідних інститутів, закладів вищої освіти та інших організацій, які взаємодоповнюють і посилюють конкурентні переваги один одного. В таблиці 1 наведено визначення терміну «кластер» відомими вченими.

Таблиця 1

Визначення сутності кластера

Автор, джерело	Визначення терміну
Національна програма кластерного розвитку до 2027 року	Кластер – це галузеве, територіальне та добровільне об'єднання організацій, які тісно співпрацюють між собою, а також з іншими суб'єктами в ланцюжку створення цінності з метою підвищення конкурентоздатності власної продукції, її експорту й сприяння економічному розвитку регіону. [3]
М. Войнаренко	Кластер, як бізнесова одиниця є галузево-територіальним добровільним об'єднанням підприємств, тісно співпрацюючих з науковими установами та органами місцевої влади із ціллю підвищити рівень конкурентоспроможності кінцевої продукції й економічного розвитку регіону. [1]
Фостолович В.А.	Кластер виступає специфічною схемою досконалих взаємозв'язків між його учасниками поєднаних через спільні комунікаційні системи, систему менеджменту, систему маркетингу, спільну логістику, єдину електронну платформу попиту і пропозицій, спільну інфраструктуру, інформаційну базу, єдину платформу попиту і пропозиції, мережу сертифікації, тісну співпрацю із науково-дослідними установами та інститутами. [7]
О. Празднічних	Кластер - «регіональна екосистема», яка забезпечує конкурентоспроможність своїх ключових учасників. [4]
О. Мигранян	Кластер – це сукупність взаємозалежних груп успішно конкуруючих фірм, які утворюють «золотий перетин» усієї економічної системи держави й забезпечують конкурентні позиції на галузевому, національному й світовому ринках. [2]

Інтерес до кластерів у світі постійно зростає, оскільки в умовах ринкового господарства вони стали дієвою підйимальною силою виробництва в компаніях, що стали їхніми учасниками. Україні, як одній з великих європейських держав, треба в

програмах розвитку врахувати той факт, що всі країни Європи вже мають свої національні програми кластеризації.[8, с. 234]

Сьогодні в Україні діють агропромислові кластери, але розвиваються і креативні. Наприклад: в Хмельницькій області діє кластер сільського зеленого туризму «Оберіг», який об'єднав 10 агроосель, що приймають туристів, бажаючих відпочити в селі. У Полтавській області працює проєкт кластеру для виробників екологічної продукції, а в Чернівецькій області створено українсько - румунський «Перший аграрний кластер», який поєднує виробників плодово-ягідної продукції та розвитку садівництва. У Рівному створено регіональний агропромисловий інноваційний кластер «Агроінновації», робота якого спрямована на розробку та впровадженні агроінновацій регіону. У Вінницькій області, в рамках Проєкту ЄС щодо підтримки сталого регіонального розвитку (SSRD), утворено переробно - харчовий кластер. Відомо також, що сьогодні діють 22 ІТ кластери у містах: Київ, Харків, Львів, Дніпро, Одеса, Тернопіль, Конотоп, Суми, Чернігів, Черкаси, Вінниця, Луцьк, Маріуполь, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Коломия, Миколаїв, Херсон, Хмельницький, Чернівці, Сіверськодонецьк, Жовті Води.

Можна стверджувати, що Україна має доволі потенціал для у розвитку кластерів, але підтримка держави надзвичайно потрібна і в потенційному розвитку, і в зародженні нових кластерів. Однією з основних проблем, в цьому відношенні є низька активність держави та інвесторів до реалізації кластерних інновацій. Беручи участь в кластерах, компанії можуть отримати багато можливостей, наприклад, інноваційний розвиток, науково - дослідне співробітництво з іншими компаніями, економічне зростання і створення нових робочих місць, що, в свою чергу, знизить рівень безробіття в країні.

Отже, розвиток кластерів можливий завдяки забезпеченню організаційно-правової, фінансово-економічної та інституційної підтримки кластерних ініціатив з боку держави, що сприятиме інноваційному розвитку економіки країни, підвищенню конкурентоздатності вітчизняних товарів на міжнародному ринку, залученню інвестицій.

Література:

1. Войнаренко М. Конкуренція кластерів – шлях до відродження виробництва на регіональному рівні. Економіст. 2000. № 1. С. 12–15
2. Мигранян А. Теоретичні аспекти формування конкурентоспроможних кластерів у країнах з перехідною економікою. Вісник КРСУ. 2002. № 3. С. 33.
3. Національна програма кластерного розвитку до 2027 року. URL.: [file:///C:/Users/DELL/Downloads/cluster_development_program%20v1%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/DELL/Downloads/cluster_development_program%20v1%20(2).pdf)
4. Праздничных А. Особые экономические зоны – это не кластеры. Коммерсант. 2006. № 51. С. 50.
5. Про кластери в Україні та світі. URL.: <http://business100.ks.ua/pro-klasteri-v-ukrayini-ta-sviti/>
6. Топ 5 ІТ кластерів України. URL.: <https://ucluster.org/blog/2020/04/top5-it-klasteriv-ukraini/>
7. Фостолович В.А. Кластери, як ефективна модель сучасного бізнесу. Ефективна економіка. №5, 2019. URL.: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/15.pdf
8. Желюк Т.Л., Берестецька О.М. Кластерна модель структурної трансформації та конкурентного розвитку текстильного виробництва. *Cluster Policy of Innovative Development of the National Economy: Integration and Infrastructure Aspects*. Wydawnictwo naukowe WSPA, Poznań, Poland. 2020. p.225-242. URL.: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/31413/78/monograph.pdf>